

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman (myöhemmin lapsen vasu) avulla asetetaan yhteisiä tavoitteita ja sovi-taan siitä, miten kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia edistetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti varhaiskasvatuksessa. Lapselle annetaan tukea hyvinvointiin, oppimiseen ja kasvuun yksi-löllisesti omista tarpeistaan, vahvuuksistaan ja lähtökohdistaan. Lapsen vasu on pedagoginen suunnitelma ja osa varhaiskasvatuksen pedagogista dokumentointia. Tarvittaessa se toimii myös kehityksen ja oppimisen tuen suunnittelun välineenä.

Lapsen vasu laaditaan jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle (varhaiskasvatuslaki 7 A § 580/2015) yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen vasussa yhdistyvät lapsen, huoltajan ja henkilöstön ha-vainnot ja näkemykset lapsen hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen keskeisistä tekijöistä sekä ryhmässä toimi-misestä. Lapsen vasussa painottuvat varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset tavoitteet pedagogiselle toimin-nalle. Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sovitaan yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa.

Mikäli lapsi on esiopetuksen lisäksi osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa, kirjataan siihen liittyvät tavoitteet ja huomioitavat asiat esiopetuksen oppimissuunnitelmaan. Tehostettua tukea saavan lapsen oppimissuunnitel-massa ja erityistä tukea saavan lapsen HOJKS:ssa otetaan esiopetuksen lisäksi annettava varhaiskasvatus huo-mioon esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Lapsen vasun laatimisesta päiväkodissa vastaa ryhmän lastentarhanopettaja. Lapsen varhaiskasvatussuunni-telman laatimiseen ja toteuttamiseen osallistuu moniammatillinen kasvattajatiimi. Perhepäivähoidossa ole-vien lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta vastaa perhepäivähoidon esimies. Mahdollisimman moni-puolisen näkökulman muodostamiseksi henkilöstö keskustelee lapsesta tekemistään havainnoista ennen lap-sen vasun laatimista.

Osana lapsen vasun laadintaa keskustellaan lapsen huoltajan kanssa. Suositeltavaa on, että huoltaja voi val-mistautua keskusteluun etukäteen. Lapsen mielipide ja toiveet tulee selvittää ja huomioida suunnitelmassa. Tavoitteena on, että lapsi osallistuu ja tulee kuulluksi varhaiskasvatussuunnitelman laadinnan ja arvioinnin kaikissa vaiheissa. Varhaiskasvatuslaki painottaa lasten osallisuutta. Sen vuoksi on tärkeää kehittää tapoja, joilla lapset voivat vaikuttaa omien vasujensa sisältöön.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa koskevat julkisuuslaki (621/1999) ja henkilötietolaki (523/1999) sekä siinä sovelletaan lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Lapsen vasun säilyttä-mistä ja arkistointia ohjaa Järvenpään kaupungin arkistonmuodostussuunnitelma. Lapsen vasun tietoja siirret-täessä pyydetään lupa lapsen huoltajalta.

Vähintään vuosittain tarkistettava lapsen vasu perustuu edellisen vasun arviointiin yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Tarkoituksena on varmistaa, että lapsen vasusta muodostuu jatkumo. Lapsen vasun tavoitteita sekä niiden toteuttamista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Arviointia toteutetaan suunnitelmien laatimisen vä-lillä varhaiskasvatuksessa sekä yhdessä huoltajan kanssa ja tavoitteita tarkennetaan lapsen tarpeiden muuttu-essa.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-lomake

Perustiedot

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen

Tässä tarkoituksena on varmistaa, että lapsella ja huoltajalla on mahdollisuus osallistua suunnitelman laadintaan ja arviointiin (varhaiskasvatustilaki 7 a ja b § 580/2015).

Miten huoltajan näkemykset otetaan huomioon ja miten yhteistyö on järjestetty

Tähän kohtaan voidaan kirjata esimerkiksi perheen kielelliseen, kulttuuriseen tai katsomukselliseen taustaan liittyvät toiveet ja yhdessä sovitut asiat kuten sopimukset tulkin käytöstä, vanhempien osallisuutta vahvistavista yhteistyökäytännöistä.

Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen kodin kulttuurin erityispiirteistä. Sovitaan siitä, miten kodin kulttuuri näkyy varhaiskasvatuksessa ja miten lapsen kulttuurisen identiteetin kehittymistä tuetaan kotona ja varhaiskasvatuksessa.

Huoltajien kanssa keskustellen selvitetään, mitä kieliä lapsen kotona käytetään. Mikäli lapsen arjessa on käytössä useampi kieli, selvitetään keskustelussa tarkemmin myös kielten välisiä keskinäisiä suhteita. Vanhempien kanssa keskustellaan kaikkien lapsen kotona puhumien kielten osaamisesta. Keskustelussa pyritään selvittämään seuraavia asioita:

- Minkä ikäisenä lapsi alkoi puhua?
- Mitä kieltä lapsi käyttää eniten?
- Mitä kieltä lapsi puhuu äidin/huoltajan kanssa?
- Mitä kieltä lapsi puhuu isän/huoltajan kanssa?
- Mitä kieltä lapsi puhuu sisarusten kanssa?
- Mitä muita kieliä lapsen arjessa on läsnä?
- Sekoittuvatko kielet lauseessa?
- Onko sanoja, jotka lapsi osaa vain äidinkielellä tai vain suomeksi?
- Jos perheessä käytetään useampia kieliä, millä kielellä lapsi aloittaa keskustelun eri perheenjäsenten kanssa?
- Vastaako lapsi kysymyksiin äidinkielellä vai suomeksi?
- Esittääkö lapsi kysymyksiä äidinkielellä?
- Pystyykö lapsi kertomaan omista haluistaan ja kuulemistaan asioista ja tarinoista äidinkielellä? Tarvitseeko hän apukysymyksiä?
- Luetaanko lapselle satukirjoja tai kerrotaanko tarinoita äidinkielellä?
- Kertooko ja keksiikö lapsi omia tarinoita? Millä kielellä?
- Millä kielellä lapsi leikkii kotona?
- Minkä kielisiä lastenohjelmia lapsi katsoo?
- Minkä kielisiä pelejä lapsi pelaa?
- Minkä verran päivässä lapsi katsoo televisiota ja pelaa pelejä?
- Onko vanhempi huolissaan lapsen kielestä: ääntämisestä, sanavarastosta, ymmärtämisestä, muistamisesta?

Samat kieltä koskevat kysymykset löytyvät myös S2-havainnointilomakkeen toiselta sivulta. Mikäli lomake otetaan lapsella käyttöön, vastaukset kysymyksiin voi kirjata havainnointilomakkeeseen ja nostaa vain keskeisimmät havainnot lomakkeelta lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Mikäli S2-havainnointilomaketta ei oteta lapsella käyttöön, kaikki kirjaukset tehdään suoraan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Miten lapsen näkökulma ja mielipiteet on otettu huomioon "Minä olen..."

Yhteenveto lapsen aloituskeskustelusta

Lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja yksilölliset tarpeet

Lapsen vasuun kuvataan lapsen keskeiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet tavoitteiden ja tarpeiden asettamisen ja suunnittelun pohjaksi.

Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle

Kirjataan muutama keskeinen tavoite lapsen varhaiskasvatukselle. Tavoitteiden asettamisessa tulee hyödyntää lapsen vahvuuksia, kiinnostuksen kohteita ja tarpeita. Tässä osassa huomioidaan myös lapsen orastavat taidot ja se, miten niitä voidaan edistää pedagogisella toiminnalla. Olennaista on kirjata lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta pedagogisesti merkitykselliset tavoitteet. Tavoitteet asetetaan henkilöstön toiminnalle.

Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi

Kirjataan konkreettiset pedagogiset toimintatavat ja menetelmät asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Menetelmät kirjataan niin konkreettisina, että niiden toteutumisen arviointi on mahdollista.

Arviointi

Arviointi kohdistuu toiminnan, järjestelyjen, oppimisympäristöjen ja pedagogiikan arviointiin, ei lapsen arviointiin. Arvioinnin yhteydessä sekä huoltaja, lapsi että henkilöstö pohtivat kuinka hyvin lapsen vasuun kirjattut toteutuneet ja ovatko ne olleet tarkoituksenmukaisia.

Miten mahdollisesti sovitut pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut ovat järjestyneet ja mitkä ovat olleet niiden vaikutukset? Miten sovitut yhteistyökäytännöt ovat toteutuneet? Onko lapselle mahdollisesti annettu tuki ollut toimivaa ja riittävää?

Lapsen kehitys

Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle

Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi

Arviointi

Lapsen oppiminen

Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle

Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi

Arviointi

Lapsen hyvinvointi

Kirjataan lapsen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvät muut huomioitavat asiat, kuten esimerkiksi päiväuniin, ruokailuun ja ulkoiluun liittyvät asiat.

Tavoitteita pedagogiselle toiminnalle

Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi / Miten lasta tuetaan/ Kuinka kasvattaja hyödyntää lapsen vahvuuksia

Arviointi

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuen tarve

Kun lapsi saa kehitykseensä ja oppimiseensa tukea, hänen varhaiskasvatussuunnitelmaansa kirjataan lisäksi seuraavat asiat:

Pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- henkilöstön mitoitukseen ja ryhmärakenteeseen liittyvät ratkaisut
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut esimerkiksi, toiminnan eriyttäminen, lapsikohtainen ohjaaminen, pienryhmätoiminta tai viittomien ja kuvien käyttö
- tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä apuvälineiden käyttö

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa
- lapsen tuen toteuttamisen vastuut
- erityisasiantuntijoiden, kuten erityislastentarhanopettajan palvelujen käyttö
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio
- mahdollisten kuljetusten järjestelyt ja vastuut

Hyvinvointia tukevia järjestelyjä ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio (esim. puheterapia, toimintaterapia). Tähän kohtaan kuvataan myös edellä mainitun tuen järjestämiseen liittyvät vastuut ja yhteystiedot. Tässä voidaan keskustella, millaista tukea kotona tarvitaan.

Tuen seuranta ja arviointi

- tavoitteiden toteutumisen seuranta
- tukitoimien vaikutusten arviointi sekä arviointiajankohdat

Tuen seuranta ja arviointi (pvm ja osallistujat)

Yhteistyötahot ja yhteystiedot

Tuki, kun lapsen arjessa on käytössä useampi kieli:

Lapsella on oikeus S2-opetukseen, jos

- 1) hänellä on monikielinen tausta JA
- 2) hänen suomen kielen taitonsa ei kaikilla kielen osa-alueilla vastaa samanikäisen suomenkielisen lapsen kielitaitoa.

Monikielinen tausta tarkoittaa sitä, että lapsen arjessa on tai on ollut käytössä muitakin kieliä kuin suomi. Keskustelussa huoltajien kanssa käsitellään varhaiskasvatuksen henkilöstön havaintoja lapsen suomen kielen oppimisesta ja kielellisten taitojen kehittymisestä. Keskustelussa ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa hyödynnetään S2-havainnointilomaketta, josta nostetaan varhaiskasvatussuunnitelmaan keskeisimmät havainnot.

Keskustellaan vanhempien havainnoista lapsen oman äidinkielen tai toisen kotikielen oppimisesta ja kielellisten taitojen kehittymisestä. Havainnot kirjataan lapsen vasuun ja päivitetään tarvittaessa S2-havainnointilomakkeeseen.

Määritetään tavoitteet S2-opetukselle varhaiskasvatuksessa. Tavoitteiden määrittelyssä hyödynnetään S2-havainnointilomaketta sekä mahdollisesti tehtyjä kielikartoituksia.

Määritellään menetelmät, joilla pyritään saavuttamaan S2-opetuksen tavoitteet. Menetelmät kirjataan mahdollisimman konkreettisesti.

Laatimisessa hyödynnetyt asiakirjat ja suunnitelmat

Lapsen vasun laatimisessa voidaan hyödyntää muita mahdollisia suunnitelmia kuten esimerkiksi lääkehoitosuunnitelma, S2-havainnointilomake

Seuranta- ja arviointiajankohdat

Tähän kohtaan kirjataan huoltajien kanssa yhdessä sovittu jatkosuunnitelma, milloin suunnitelmaa seuraavan kerran arvioidaan.

Arviointia toteutetaan suunnitelmien laatimisen välillä varhaiskasvatuksessa sekä yhdessä huoltajan kanssa ja tavoitteita tarkennetaan lapsen tarpeiden muuttuessa.